

TANITMA YAZILARI

GyÖRGY HAZAI und BARBARA KELLNER-HEINKELE, *Bibliographisches Handbuch der Turkologie. Eine Bibliographie der Bibliographien vom 18. Jahrhundert bis 1979. Band 1.* Budapeşte 1986, 583 sayfa, Macar Akademisi'nin 'Bibliotheca Orientalis' dizisinin XXX sayılı eseri. Neşri üstlenen Akademi, satışı Wiesbaden'deki Otto Harrassowitz adlı kitapçı ile birlikte sürdürmektedir. Ederi yazılı değil.

Seneler önce Pearson tarafından yayınlanan İslâm âlemine dair bir bibliyografya klavuzunu konu ettiğim zaman, bunun bir benzerinin Türk âlemi için yapılmasının gerçek bir ihtiyaç olduğunu belirtme fırsatını bulmuştum. Şimdi unutulmuş bu satırların gerçekleştiğini elimdeki kitap büyük bir mutluluk içinde haber verdi. Zira, Türk dünyasının bir bütün olarak ele alınması karşısında meydana gelen zorlukların giderilmesinde yararlı kaynakçaların hiç bir surette ihmal edilmemesi konu edilmekle beraber, sorumlu kişilerin ısrarla kaçınmaya kalkışmalarını anlamak mümkün değildi. Böyle cesaretli bir çabayı, neyse ki Macaristan gibi Türk tarihine dair çağdaş yöntemlerin uygulandığı bir ülkede görmekten kıvanç duyuyoruz. Bilimsel çalışmaların her zaman için itibar gördüğü bu çalışkan ülkede yetişen Türk dünyası araştırmacıları, geleneklerinin bir halkasını, şimdi her zaman için faydalı kalacak bir bibliyografya bibliyografyası ile devam ettiriyorlar. Daha birinci cildinde 2967 adet kaynak bildiren bu eser, hem kütüphanecilerin hem de Türklük ile biraz alakalı herkesin baş ucu kitabı özelliğini uzun nesiller boyunca koruyacaktır. Zira 13 anabâşlık altında toplanan konular bile, incelenen evrenin nasıl bir şaşkınlık yaratacak boyutlarda olduğunu açıkça beyan ediyor : 1 — Bibliyografya çalışmalarında uluslararası kaynaklar, 2 — Türkçe konuşulan ülkelerdeki genel bibliyografyalar (s. 29-61) kısmı Sovyetler Birliği ve Türkiye diye ikiye ayrılmıştır. 3 — Doğu çalışmaları (Orientalizm) bibliyografyası s. 63-89, arasındadır. 4 — Yakın ve Ortadoğu hakkındaki İslâmiyet araştırmaları bibliyografyası, s. 91-137. 5 — Ülkelere göre bibliyografya, s. 139-162 arasında 17 adet memleketdeki Doğu çalışmaları kaynakçalarını sıralamıştır. 6 — Bölgelere göre Türkoloji çalışmaları s. 163-271, 7 — Özel Türkoloji bibliyografyası s. 271-300 arasında dilciliğe, s. 301-342 arasında ise Etnografya ve Folkloru ayrılırken, s. 343-410 arasında Edebiyat kısmına ayrılan 19. kısım ile devam etmektedir. 10 kısım ise Tarih çalışmalarını içermektedir (s. 411-507). Burada bir tek Türk değil fakat aynı zamanda bütün çağdaş dünyanın tarih alanındaki çalışmaların bir kaynakçası meydana getirilmeğe çalışılmıştır. Onun için en fazla uğraştıran kısımlardan biri olduğunu anlamak pek de zor değildir. 11 ile 12. kısımlar, Arkeoloji, Antropoloji, meskukat ve Sanat tarihi ile Dinler tarihine hasredilmiş. İki kısma ayrılan 13 kısım ise Coğrafya ile Seyahatnâmeler (s. 567-583) anabâşlıklarını taşımaktadır. En son kısma en fazla ilgi çekecek özelliğin konması, eseri eline alacak herkesin merakını sonuna kadar götürmesini sağlayacaktır. Daha 13. asırda başlayan kıymetli gezginler dönemi ile, Türk tarihinin muhtelif devirleri çok iyi aydınlatıldı ve siyasal tarih kadar kültür tarihimiz ile daha başka alanlara da ışık tutuldu.

Böyle bir kaynağın yaratılmasından sonra ikinci cildin fazla vakit geçirilmeden ilim dünyasına sunulmasını beklemekteyiz. Türk dünyasına ait ulaşmamız imkânsız bir dizi Slav ve sâir dillerdeki yayınları haber veren ve ayrıca açıklamalarını da beraberinde getiren böyle bir eseri kitaplıklarda tam olarak görmek, çok sonradan da onar yıllık aralar halinde

eklerinin yapıldığını izlemek araştırıcıları fazlası ile sevindirecektir. Bu çalışmanın eksik kal-
maması için aynı çabayı gösterecek olan Macar Akademisi'ni böyle bir neşrinden dolayı
hazırlayanlar ile birlikte, tebrik etmek gerekir.

DOÇ. DR. MAHMUT H. ŐAKIROĐLU